

CHABAŘOVICKÉ NOVINY

28. číslo

CHABAŘOVICE 15. ŘÍJNA 2005

CHABAŘOVICKÝ OBČASNÍK ev. č.: MK ČR E 10154

ZDARMA

SPECIÁLNÍ ČÍSLO O ZÁTIŠÍ

Jdeme do toho

Josef Kusebauch

Když se řekne Zátíší, tak můžeme rozlišit tři úrovně pocitů. Starší spoluobčané s nostalgií vzpomínají na čilý kulturní život. Ti o něco mladší, ke kterým se počítám, zde zažili v raném věku maškarní plesy pro děti a později si užili na při několika skvělých tancovačkách. Poslední jsou mladí, kteří znají kulturu v Zátíší jen z doslechu.

Nechci mluvit za všechny, ale myslím si, že většina občanů sál v Chabařovicích postrádá. Kultura ve městě je na mrtvém bodě, až na několik tradičních akcí, které se odehrávají spíše pod širým nebem. Pokoušeli jsme se organizovat, hlavně plesy, v nedalekých Roudníkách, ale i přesto, že byla zajištěna doprava, nebylo to ono. Zatancovat si přišlo jen několik skupin „Chabařovíčáků“. Nepodařilo se ani zprovoznit podnik v bývalém Kulečníkovém klubu.

A tak když se objevila možnost opět získat sál „Zátíší“, váhali jsme jen chvíli. S tímto rozhodnutím určitě nebudou všichni občané souhlasit, vždyť ve městě je celá řada problémů, které je potřeba řešit a ne za malé peníze. Navíc, kdo si párkrát nevyrazil na tancovačku, bude považovat investici do sálu za zbytečnou. Ale předpokládáme, že velká většina občanů s námi bude souhlasit a najde v tomto stánku zdroj zábavy a bude se těšit na setkávání s přáteli při plesech a jiných kulturních akcích.

Pokud vše půjde dobře a zapojí se podnikatelé, spolky a občané, mohli bychom se na začátku příštího roku sejít na 1. městském plese v obnoveném sále. A pak mohou pokračovat maškaračky, diskotéky, country a jiné zábavy, plesy, koncerty, akademie, besídky, svatby, aerobik, taneční, estrády, dechovky, vystoupení... Těšíte se?

**Dechová kapela Antonína
Otcovského rok 1906**

ZÁTIŠÍ - GÉNIUS LOCI

Řekne-li se Zátíší, starším spoluobčanům se vybaví komplex hostince se společenským sálem, mladším pak pouze hostinec se sezením pod kaštiny. Jelikož v Chabařovicích není v současné době vhodný sál pro pořádání kulturních a společenských akcí, zabývají se představitelé města myšlenkou opět zprovoznit k tomuto účelu přílehlý sál.

Podrobněji o tom se dozvíte na jiném místě Chabařovických novin v článku, který pojednává o kultuře v našem městě.

Vzpomeňme při této příležitosti historii tohoto komplexu, dnes nazvaného Zátíší.

Léta předválečná

Místo pro výstavbu tohoto kulturního zařízení bylo vybráno velmi pečlivě tak, aby vyhovovalo původním záměrům prudce se rozvíjejícího města. Stavba byla dokončena v roce 1891 téměř v sousedství dnes již neexistujícího Evangelického kostela. Přestože na svoji dobu šlo o „nóbl“ zařízení, brzy se ukázalo, že i tak nevyhovuje

Zátíší - městské muzeum

Herkules

Pan

Bílé vrány

stoupajícím nárokům kulturního a společenského dění města. Proto se v letech 1906 a 1925 přikročilo k celkové rekonstrukci sálu i hospody. Pod plánem rekonstrukce jsou mimo jiné podepsáni ve své době vážení stavitelé a občané našeho města Ing. architekt a stavitel R. Walter a Anton Pless, kteří i mimo naše město realizovali několik významných staveb. Vzpomeňme například na Jubilejní pomník napoleonské bitvy, který stojí pod Horkou u Chlumce se lvem na vrcholu stavby.

Název tohoto kulturního zařízení se několikrát změnil. Bývala to Nitscheova restaurace, Katolický spolkový dům, ale i městské muzeum.. Architektonicky šlo o zajímavou budovu se štukovou výzdobou, kterou socialistické rekonstrukce otesaly. Po stranách vchodu do společenského sálu stály sochy Herkula a boha hrajícího na šalmaj. Ty se bohužel do dnešních dní nedochovaly a

byly údajně odvezeny do duchcovského zámku. Již v předválečných letech bylo toto

Neznámý spolek v Zátíší asi rok 1925

zařízení vyhledávaným místem, dnes by se řeklo, že bylo obdařeno GENIEM LOCI (duchem místa).

Stavba často sloužila jako kulisa pro pořizování skupinových fotografií, zejména spolků, které se dochovaly ve fondu historických fotografií města.

Nejvyhledávanějším hudebním tělesem účinkujícím při zábavách ještě za dob Franze Josefa bývala pověstná kapela Antonína Otcovského. I v době válečné sloužilo toto zařízení kultuře, která byla poznamenána nacistickou ideologií.

Léta poválečná - Zátíší

Po několikerém přejmenování se nakonec vžil název Zátíší. Poválečné uvolnění rozpumpovalo život tohoto zařízení na plné obrátky. Kromě tanečních zábav (čajů) a plesů býval sál hojně využíván i k dalším kulturním a společenským akcím. Hrávalo se zde i třikrát týdně. Připomeňme, že dvacet let sálu vévodila hudební skupina BÍLÉ VRÁNY, na kterou nejvíce vzpomíná starší žijící generace.

Bílé vrány

Počátky tohoto hudebního souboru sahají až do roku 1939. To první členové začali zkoušet ve velmi skromných podmínkách kde se dalo, například i v objektu ruského pomníku v Přestanově. V době největší slávy míval soubor třináct členů. Pevný kádr tvořili amatérští hudebníci Franta Martínek, Josef Vlk, Josef Král, Bruno Babinský, Rudolf Lupínek a Václav Kusebauch. Repertoár byl široký. Z jazzu se hrál Glenn Miller, Louis Armstrong Satchmo, ale i latinsko-americké písně tehdy populárních Kučerovců. V plesové sezóně jezdily z Ústí nad Labem do Chabařovic přeplněné tramvaje. Hudebník František Martínek (narozený 1919) vzpomíná, jak pod nápořem přeplněného balkonu při jednom z plesů hrozilo jeho zborcení. To s nadhledem a okamžitě vyřešili místní horníci, kterých bývalo profesně v Chabařovicích nejvíce,

Hornická kapela dolu Milada

Hornická kapela J. Suchého ml.

když balkon podepřeli důlními stojkami, a mohlo se tancovat dál. Stálá návštěvnice Anna Havlínová pookřála, když zmíněný Martínek dal něco z repertoáru Armstronga. Kromě Chabařovic hrávaly Bílé vrány v širokém okolí, později hlavně na Střeláku v Bohosudově, kde zakotvily v rámci bohosudovského kulturního kroužku pod názvem Standard Klub.

Bílé vrány však nebyly jediným souborem angažovaným v Zátíší. Chabařovice bývaly městem horníků a tento privilegovaný stav měl bohatou tradici hornických kapel. Účinkoval zde i dechový a taneční orchestr Karla Junka a další. Frekventovaným hudebníkem ve zmíněných kapelách býval chabařovický rodák Josef Zettl, ještě dnes působící jako pedagog na umělecké škole v Praze – Hostivaři. Řídí orchestr Junior, který v minulosti rovněž hrával v Zátíší.

Zátíší a hornické kapely

Na Chabařovicku se nacházelo několik hnědouhelných dolů a jak velela tradice, každý důl měl svojí hornickou kapelu. Samozřejmě všechny se prezentovaly v Zátíší. Bývaly to kapely předválečných dolů Doblhoff (Kateřina), Albert (Prokop Holý), Milada a Petri. V době válečné byla jejich činnost značně omezena. Oživení nastalo po roce 1946, kdy se začala nejvíce prosazovat dechová hudba dolu Milada pod taktovkou Jiřího Suchého staršího. Kapela byla složena z chabařovických starousedlíků české i německé národnosti. Soubor zkoušel pravidelně jednou týdně a hrával se Smetana, Dvořák, Fučík, Strauss, Vacek, Vejvoda a další skladatelé. Tato hornická kapela účinkovala při různých oslavách, shromážděních a přehlídkách. Při hudebních soutěžích

získala v rámci okresu řadu ocenění včetně prvních míst. V krajské soutěži se umístila také na třetím místě. Soubor míval třicet dva hudebníků a v plesové sezóně působil rozděleně ve dvou kapelách po dvanácti až čtrnácti členech. Každým rokem hrával na pozvání v bývalé NDR.

Ze všech kapel pamatuje Zátíší, co do času, nejvíce právě tuto kapelu, která hrávala ve své jednapadesátileté historii pod tímto vedením:

1946 – 1956	J. Suchý st.
1956 – 1979	J. Suchý ml.
1979 – 1994	Valentin
1994 – 1997	J. Suchý ml.

Doba si žádala změny

Končila léta padesátá a na vrata Zátíší začal bušit rock and roll. Ten se šířil do naší země zejména po vlnách rozhlasové stanice Luxembourg, lidově „Laxík“, nebo ho k nám importovali na gramodeskách mladí „šifáci“ z Děčína, kteří měli napojení na Hamburg. Mládež uchvátil svérázný mladík z Memphisu jménem Elvis Presley a jeho Heartbreak Hotel, či Jailhouse rock, později liverpoolští Beatles.

Nápor této módní vlny jen těžko mohli odrazit stárnoucí hoši z hornických kapel či Bílých vran, až nakonec vyklidili sál.

Léta šedesátá

Šedesátá léta jsou dnes všeobecně hodnocena v kulturní oblasti jako doba velmi plodná. Zrodil se Semafor, přišel bigbeat a s tím celá řada tanečních variací. Lidovky vytěsnila prohazovačka, šlapák, pražák, ustečák a bůh ví jak se všechny ty tance, které prolétly sálem Zátíší, jmenovaly. Samozřejmě, že i Chabařovice měly vlastní bigbeatovou vlnu. Průkopníkem byl tehdy mladý hoch s mexickým knírem jménem Karel Červenka, kterého byly tehdy plně Chabařovice. Prosazoval se i na sportovním poli, kde působil pod pseudonymem Šejba.

Lazareth a jeho Bílé myši

Karel Červenka si odbyl svůj hudební křest v roce 1959 zrovna v Zátíší, kdy jako host Bílých vran se předvedl písní Svatí pochodují v anglické verzi. Po roce 1964 zakládá vlastní bigbeatovou skupinu CBS - Slzy, která se v dobách politického uvolnění krátce přejmenovala na LAZARETH. Zrovna, když Beatles skládají svou píseň Yellow Submarine (Žlutá ponorka), Karel kontruje písní z vlastní produkce Bílé myši, což byla jeho umělecká prvotina. Přestože se tato píseň nakonec na přední místa světových hitparád neprodrala, rádi na ni chabařovičtí pamětníci vzpomenu. Souhrn umělecké činnosti a vystoupení skupin Karla Červenky v Zátíší by zabralo několik stran. Považme, že na hudební scéně působily dvacet let a ještě koncem 80. let mění zaměření skupiny na country kapelu.

Osazenstvo dolu Saxonie před Zátiším

V obcích býval nejinformovanější holič, v Chabařovicích šatnářka

Při výčtu jmen, která se zapsala do historie Zátíší, nelze opomenout šatnářku paní Tábořskou, která po desetiletí patřila k inventáři tohoto sálu. Z postřehů této příjemné dámy by mohl být sepsán román. Za celou tu dobu opečovávání kabátů v místní šatně již dopředu věděla nebo tušila, kdo s kým do sálu vejde, kdo s kým odejde, kdo s kým by odejít měl, či neměl. Bez dlouhého

Karel Zich v Zátíší

zaváhání dokázala vyjmenovat manželství, která měla původ v místním sále.

Široké využití sálu

Největší využití našel sál Zátíš pro pořádání plesů a tanečních zábav.

Karel Červenka a jeho skupina

Dlouhodobě velmi populární bývaly hasičské plesy, což by dalo na samostatnou kapitolu. V mezicase byl sál využíván pro pořádání výstav všeho druhu, besídek, setkání různých kolektivů a k návštěvě vzácných hostů. Například ještě v 90. letech zde vystoupil dnes již nežijící český Elvis Karel Zich, který na pozvání Karla Červenky přišel podpořit hnutí proti bourání Chabařovic. Ten přilákal do sálu kolem 350 návštěvníků. Vystupovali zde i další známí umělci a artisté. Připomeňme potomky slavných Berousků, světově známého fákýra Zdenka Zahradky a mnoho dalších.

Všechno má svůj konec

Pamětníci zlatého věku Zátíší se při vzpomínkách na tento sál nostalgicky zasní. Býval jejich mládím, ale i nositelem kultury našeho města.

Jedinou stinnou stránkou snad bylo, že se v něm nikdy nestrhla pořádná plesová rvačka, snad ani nepadla facka na sále, což v oné době na jiném místě podobného zařízení bylo naprosto normální. Zenit měl sál v sedmdesátých letech. Údržbě byla věnována čím dál menší pozornost a sál začal postupně chátrat. Nezachránila ho ani všeobjímající privatizace, spíše naopak. Původně výstavní sál se stal prodejním skladem pro tuny cementu a haldy vepřovic. Dnes je opuštěný a okolí zanedbáno. Kulturu měl zastřešit nově vybudovaný METROPOL. Bohužel se tak nestalo.

A stále platí, že město nemá vhodný kulturní stánek.

Zda nastane obrat, závisí na kvalitě záměru, který je v současné době zpracováván naší radnicí, a jak se k němu postaví zastupitelé.

Poděkování

Závěrem bych rád poděkoval všem pamětníkům, bez jejichž vzpomínek by nemohla být sepsána historie Zátíší.

Děkuji paní Anně Havlínové, Františku Martínkovi, Karlu Červenkovi, Jiřímu Záhoříkovi, Mildovi Mühlemu. Dále jsem čerpal z písemné pozůstalosti kapelníka Jiřího Suchého a dalších dobových materiálů.

Stanislav Sochocký

Na zářijovém zastupitelstvu města Chabařovice byl schválen návrh k odkoupení a zrekonstruování sálu Zátíší.